

Moet ik opletten voor andere dieren?

Naast wolven, zijn er nog andere diersoorten waarbij de kans op een onaangename ontmoeting veel hoger ligt:

Everzwijn

- In Noord-Limburg leven grote aantallen everzwijnen, waardoor de kans op een ontmoeting reëel is. Ook is het mogelijk dat everzwijnen op zoek gaan naar eten in de buurt van de kampplaats.
- In het algemeen zullen everzwijnen schuw reageren en wegluchten. Zeker bij relatief luidruchtige activiteiten (babbelen, zingen, roepen,...) maken everzwijnen zich snel uit de voeten. Indien biggen door een of andere omstandigheid van de zeug gescheiden raken, kan het moederdier agressief reageren. Als zich dit voordoet, geef dan de big de kans om zich terug bij de moeder of de groep te voegen.
- De kans dat er een plotse confrontatie plaatsvindt met everzwijnen (bv. met zeug en biggen), is groter bij stille activiteiten (bv. stil bosspel) of bij wildplassen. Best is om geen locatie uit te kiezen met veel dichte ondergroei, of om voorafgaand aan dergelijke activiteiten de locatie 'luidruchtig' te bezoeken.
- Ook bij gekwetste (aangeschoten of aangereden) dieren moet er opgelet worden. Dergelijke dieren mogen zeker niet benaderd worden. Bij het opmerken van een dier, kan men best zo snel mogelijk achteruit wandelen.
- Daarnaast kunnen voedsel en voedselresten best afgesloten bewaard worden, zodat everzwijnen hier geen toegang tot hebben.
- Voor alle duidelijkheid: aanvallen van everzwijnen blijven steeds uitzonderlijk.

Teek

- Teken vormen het grootste risico om mee in aanraking te komen. Teken kunnen besmet zijn met bacteriën die ernstige ziektes veroorzaken, zoals de ziekte van Lyme.

- Kinderen die spelen in bossen of in lang gras, kunnen best gesloten kleding dragen en dagelijks gecontroleerd worden op mogelijke aanwezigheid van deze parasieten.
- Meer informatie kan o.a. gevonden worden op www.tekenbeten.be

Eikenprocessierups

- In sommige regio's, zoals Noordoost-Limburg, kunnen eikenprocessierupsen in de zomermaanden voor heel wat overlast zorgen. De brandharen kunnen klachten als jeuk, huiduitslag, irritatie aan luchtwegen en/of ogen met zich meebrengen.
- Spelen in de buurt van aangetaste eiken moet zoveel mogelijk vermeden worden. Aangezien de brandharen zich met de wind kunnen verspreiden, wordt beschermende kledij (lange mouwen, lange broekspijpen en een pet) aangeraden.

Vossenlintworm

- De vossenlintworm komt voor in de uitwerpselen van besmette dieren, waaronder vossen. Mensen kunnen besmet geraken doordat ze in aanraking komen met de onzichtbare eitjes. Eitjes kunnen o.a. zitten op bosvruchten (bosbessen, bramen,...), paddenstoelen, en noten.
- Naar verwachting komt de vossenlintworm enkel in Voeren en in de Ardennen voor.
- De belangrijkste maatregelen zijn: het toepassen van een goede algemene hygiëne (bv. handen grondig wassen voor het eten), het niet aanraken van uitwerpselen, het goed afspoelen van zelfgeplukte vruchten, en geen voedsel op de grond of op een boomstam leggen.

V.U. Jelle De Wilde, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

©istock

Waar kan ik meer info over de wolf terugvinden?

De meest actuele informatie over wolf kan teruggevonden worden op de website van Natuur en Bos:

www.natuurenbos.be/wolf

everzwijn

©Vida/Yves Adams

teek

©Marcel Heylingen

eikenprocessierupsen

©shutterstock

Op kamp in wolvengebied

De terugkeer van de wolf brengt bij heel wat burgers en sectoren bezorgdheden met zich mee. Om het samenleven met wolven te bevorderen, werd in 2018 het Vlaams wolvenplan opgemaakt, samen met alle relevante stakeholders. Deze worden eveneens uitgenodigd op het Vlaams wolvenplatform. Dat komt minstens twee keer per jaar samen en volgt het beleid rond wolven op. Van bij de start werd de Ambassade betrokken om de link met de jeugdsector te garanderen. Via deze weg willen we kamperende groepen een helder antwoord geven op enkele prangende vragen.

Wat is de kans om een wolf tegen te komen?

Bij kamperen of spelen in de natuur is er steeds een kans om wilde dieren tegen te komen. Die kans gaat, afhankelijk van de soort, van zeer klein tot behoorlijk groot. Wolven zijn zeer schuwe dieren die confrontaties met mensen mijden. De kans dat een groep kinderen en een wolf elkaars pad zouden kruisen, is quasi nihil. Uiteraard is een toevallige ontmoeting nooit uitgesloten, waarbij de kans hoger is in een gebied waar wolven zijn gevestigd. Sinds 2018 is dat het geval in Noord-Limburg (regio Bosland en aansluitende natuurgebieden).

Wat doe ik (niet) als ik een wolf tegenkom?

Indien in een zeldzaam geval toch een ontmoeting tussen mens en wolf zou plaatsvinden, kunnen wolven zich neutraal of nieuwsgierig opstellen. Het zijn vooral jonge, onervaren dieren die hun nieuwsgierigheid een zeldzame keer laten primeren boven hun aangeboren schrikgedrag. In zo'n geval raden we aan om vooral rustig te blijven, de aandacht van het dier te trekken door grote bewegingen te maken met de armen en het desnoods af te schrikken door zich groot te maken, met de handen te klappen en hard te roepen. Er wordt sterk afgeraden om te gaan lopen, aangezien de wolf als reflex een achtervolging kan inzetten. Honden vertonen hetzelfde gedrag. Heb je zelf een hond bij? Houd deze dan zeker aan de lijn. Een wolf kan een loslopende hond als indringer of als prooi aanzien.

Moet ik schrik hebben dat een wolf zal aanvallen?

Hoe groot is nu de kans dat een wolf een mens zou aanvallen? Om hierop een antwoord te formuleren gebruiken we de informatie uit landen die reeds veel langer met wolven worden geconfronteerd of waar wolven nooit verdwenen zijn. Recent werd een buitenlands onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van het stijgende aantal wolven in Europa met als hoofdvraag 'wat is het risico van wolvenaanvallen op mensen?'. Ondanks de aanwezigheid van 15.000 wolven in Europa waar tegelijk honderden miljoenen mensen wonen, zijn er sinds 2002 slechts 6 incidenten geweest, waarvan niet één dodelijk (2x Polen, Kroatië, Noord-Macedonië, Kosovo en Italië). Het onderzoek besluit dat het risico op een wolvenaanval in deze gebieden weliswaar groter is dan 0, maar te laag om het effectief te berekenen. Alhoewel loslopende honden in natuurgebieden in Vlaanderen verboden zijn, is het belangrijk ook alert te zijn hiervoor. Jaarlijks vallen grote aantallen bijtincidenten voor en het risico op aanvallen door loslopende honden is overal in Vlaanderen reëel.

Wat doe ik met voedselvoorraden en -afval op de camping?

In zeldzame gevallen kunnen wolven zich tegoed doen aan vleesresten, zoals op een vuilnisstort. Vlees en vleesresten worden dan ook best in afgesloten omstandigheden bewaard, zodat wolven en andere diersoorten (waaronder vooral everzwijnen) geen toegang kunnen hebben. Hiermee wordt vermeden dat wolven mensen met voedsel zullen associëren. Vandaar is het ook van belang om in geen enkel geval wolven te voederen.

Kan ik een waarneming ergens doorgeven?

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) verzamelt alle meldingen over wolven. Dit kan gaan over zichtwaarnemingen, maar ook over pootafdrukken of drollen. Indien er een wolf of sporen zijn waargenomen, kunnen deze doorgegeven worden via wolf@inbo.be. Best worden zoveel mogelijk details en indien mogelijk ook beeldmateriaal meegegeven.

Hoe gaat de overheid om met (kritische) meldingen van wolven?

Monitoring van wolven is en blijft belangrijk om gevallen van gewenning en roekeloos gedrag vroegtijdig te herkennen en gepaste maatregelen te kunnen nemen om eventuele aanvallen op mensen te voorkomen. Alle mogelijke waarnemingen van wolven in Vlaanderen worden door het INBO nauwgezet bijgehouden en geëvalueerd, en éénmaal per jaar via de website van Natuur en Bos bekend gemaakt. In 2021 werd een Vlaams kader omtrent probleemwolven opgesteld, op basis van ervaringen uit het buitenland en eigen ervaringen van de Vlaamse wolven, en mede met input van diverse Vlaamse en lokale stakeholders. In het protocol is duidelijk opgenomen wat natuurlijk gedrag is, wat probleemsituaties zijn en wat als probleemgedrag kan gedefinieerd worden. Hierbij worden per situatie vervolgens gepaste maatregelen voorzien.